

Burkart Lutz — Friedrich Weltz: Der zwischenbetriebliche Arbeitsplatzwechsel (Zur Soziologie und Sozioökonomie der Berufsmobilität)

Europäische Verlagsanstalt, Frankfurt am Main 1966, 190 s.

Autori rozvrhli celú problematiku medzi-podnikového pohybu pracovných síl do troch základných dielov, ktoré zase členia na kapitoly (12). V prvom dieli: *Stav výskumu fluktuácie, diskusia o fluktuácii a jej vymedzenie* poukazujú na skutočnosť, že fluktuácia sa zvyčajne skúma len na pozadí vertikálnej formy sociálnej mobility. Pokiaľ sa všima pri horizontálnej mobilite, je predmetom štúdia odchodu z poľnohospodárstva alebo remesla do priemyslu. Neide tu teda tak o zmeny pracoviska a zamestnaneckého pomeru, o ich príčiny a dôsledky, ako skôr o zachytenie všeobecných javov sociálnej zmeny alebo o analýzu vzniku nových skupín obyvateľstva. Pri analýze príčin fluktuácie polemizujú s jednotlivými tézami (*Sozialschrott-These, Betriebsklimathese, Lohnthese*), ktorými sa niektorí autori pokúšajú vysvetľovať príčiny fluktuácie. Lutz a Weltz nezostali len pri kritike jednostranných téz, ale podávajú v práci vlastnú osnovu modelu mobility zamestnaní. Druhý diel: *Struktúra pracovných síl a pohyb na pracovnom trhu r. 1950–1961* obsahuje analýzu premeny v štruktúre zamestnaní deväťdesiatich hospodárskych odvetviach NSR. Tretí diel práce: *Mechanismy mobility a ich narušanie* rieši problém faktorov vplývajúcich ako kladne, tak i záporne na vzťah k podnikom. Poukazujú pri tom na funkciu pracovných, mzdovo-personálnych alebo sociálno-politických podmienok. Osobitne si všimajú autori významu úrovne informácií v podniku. Záverom práce si všimajú medzipodnikový pohyb pracovných síl z hľadiska politického vývoja.

Problém fluktuácie je i našim problémom. Táto práca nám preto má čo povedať, i keď mnoho otázok v nej je iba nadhodnených a neriešených alebo nedoriešených.

JAP

Pierre Lalumière, André Demichel: Les régimes parlementaires européens

Sbírka Thémis, Presses Universitaires de France, Paris 1966, 625 s.

Autofi, profesori právnických fakult v Bordeaux a v Lyonu, sa pokúšajú podať stu-

dentum i širší verejnosti nejen právni, ale i sociologickí nástin evropských parlamentných režimů ve všech státech západní a severní Evropy.

Úvodní část je věnována právní i sociologické teorii parlamentního zřízení, první kniha režimům tradičních monarchií (britské a nizozemské), kniha druhá pak novým republikám (NSR a Itálii). Kdežto v právní sféře vyznačuje parlamentní zřízení zásada oddělených mocí (zastupitelské a legality), vychází sociologické chápání především z dějinných souvislostí: parlamentarismus vzniká vytvořením určité rovnováhy mezi upadající královskou mocí a novými silami hospodářského vývoje. Přitom se vytváří „politická třída“, jejíž ideologii je zpočátku liberalismus, jež přes všeobecné hlasovací právo je ovládána určitou oligarchií a udržuje se u moci v důsledku velkého průmyslového rozvoje. Proto se parlamentarismus nehodí pro rozvojové země. Tato závislost na hospodářském vývoji současně vysvětluje poruchy, dojde-li k vážné hospodářské a politické krizi (Německo, Itálie).

V částech věnovaných jednotlivým zemím pojednávají autoři o vzniku režimu, o politických silách (stranách, skupinách), o pravidlech „hry“ a o „hře“ samé. Spis obsahuje mnoho přehledně uspořádaného materiálu a autoři podrobně líčí politický vývoj parlamentních zemí a jejich institucí i stran, přihlížejí k hospodářským a politickým souvislostem a podávají stručné charakteristiky a závěry, ale hlubší rozbor a osvětlení těchto souvislostí zůstávají čtenáři dlužni.

Pokus o syntetický výklad parlamentních režimů by byl záslušnější, kdyby tu byl naprosto objektivní přístup k zvolenému tématu. Jestliže však v díle vycházejícím v roce 1966 je ještě zmínka o železné oponě, bude čtenář knihu posuzovat poněkud opatrně, i když na jiné straně hovoří autoři o reakčních diktaturách na jih od Pyrenejí a celkem správně ukazují, jak se dostal Hitler k moci terorem, protizákonným jednáním a zneužitím demokratických mechanismů (s. 381). Terminologie („politická třída“ k označení občanů podléhajících se na politickém životě, „společenská kategorie“ k označení toho, čemu obvykle říkáme třída) není vždy šťastná. Zdaleka také není uspokojivé vysvětlení domněle autoritativních režimů střední Evropy jejich zemědělskou základnou a feudálním režimem (s. 57). Přesto jde o spis velmi informativní.

F. P.